

Videobewerking

wat wel of niet doen?

Ondanks al die middelen en mogelijkheden om videofilmjes op te nemen, komen de meeste filmers helaas vaak niet toe aan het verwerken ervan tot een leuk eindresultaat; veel te ingewikkeld. Bent u er zo een-tje? Nergens voor nodig, die koudwatervrees, als u u houdt aan ons overzicht met tips: wat moet u doen en wat moet u laten?

1 Goed materiaal

Je kunt tegenwoordig met een heleboel apparaten filmpjes opnemen. Da's leuk maar er is slechts één apparaat voor dat doel bestemd: de (digitale) videocamera. Filmpjes van uw mobiele telefoon zijn van erbarmelijke kwaliteit en alleen geschikt om even snel een grappige of onverwachte gebeurtenis mee vast te leggen. Filmpjes van uw fotocamera zijn doorgaans beter maar niet geschikt voor veel meer dan leuke clipjes.

2 Verzint eer gij begint

Filmmakers willen een verhaal vertellen. Daarbij hoort het vooraf bedenken welke beelden dat verhaal goed zouden kunnen illustreren. Of u nu uw vakantie vereeuwigt, het huwelijksfeest van tante Trees en ome Joop of de geboorte van uw kind, u moet altijd eerst verzinnen hoe u het beeld vast wilt leggen. Denk daarbij aan camerastandpunt, het gebruik van **close-ups**, enzovoort.

3 In overvloed

Film was vroeger duur. Toch kwam er altijd heel veel van dat dure materiaal op de vloer van de montageruimte terecht omdat het sneuvelde op de snijtafel. De reden is simpel: filmmakers weten dat je beter te veel dan te weinig **ruw materiaal** kunt hebben. Met de videobandjes en camera's met harde schijf van tegenwoordig is er geen enkel excuus om niet uren te filmen en dat achteraf terug te brengen tot een half-uurtje met een mooi verhaal.

4 Van alle kanten

Wanneer u ruw materiaal in overvloed filmt, is het belangrijk daarin variatie aan te brengen zodat u bij de montage veel keuzevrijheid hebt. Film daarom alles zo mogelijk meerdere keren vanuit verschillende standen en met verschillende **uitsneden**. Film ook zaken en situaties die niet direct met de handeling te maken hebben, zoals de buitenkant van het restaurant waar u een diner gaat filmen. Hiermee vertelt u de kijker waar handelingen zich afspelen.

5 Film ultrakort

Begin tijdig met filmen en ga nog even door nadat de actie die u wilde vastleggen is afgelopen. Dat (wellicht) overtuigende materiaal kunt u altijd nog weggooien. De paar seconden voor en na de handeling zijn ook nuttig wanneer u bij het monteren scènes in elkaar laat overvloeien.

6 Hou het rustig

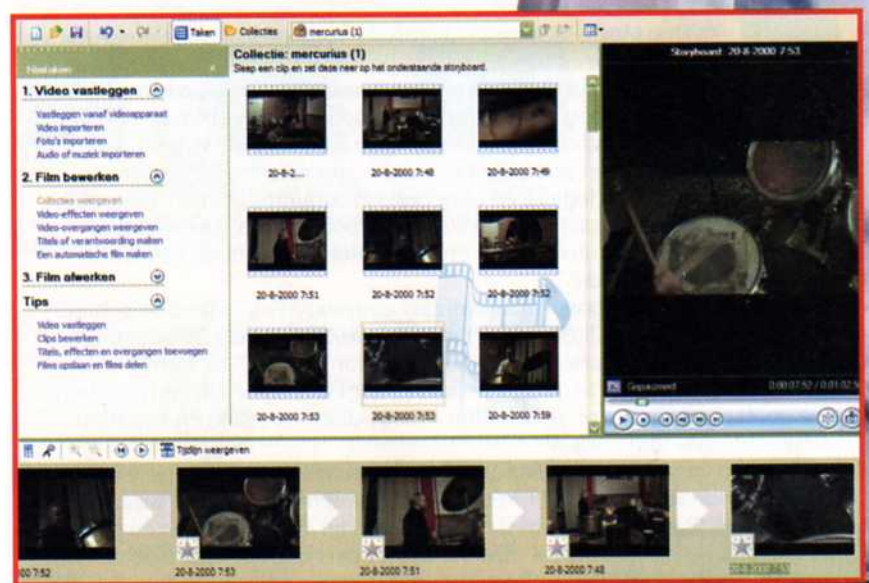
Soms ontkomt u niet aan **zoomen** of **pannen** (de camera horizontaal bewegen) maar gebruik deze middelen met mate. Veel van wat u filmt is van zichzelf al in beweging en als u dan ook de camera nog gaat bewegen wordt het beeld al snel te onrustig.

7 Werk gecompriemd

Als u uw materiaal geschoten hebt, gaat u het met een videobewerkingsprogramma binnenhalen op de pc. Vaak kunt u daarbij kiezen voor dv-avi of een gecompriemd formaat zoals mpeg. Het eerste heeft de voorkeur. U werkt dan met materiaal van optimale kwaliteit terwijl u het eindresultaat altijd nog op de gewenste wijze kunt comprimeren.

8 Orden het materiaal

Uw videobewerker herkent scèneovergangen en knipt aan de hand daarvan uw ruwe materiaal in stukjes. Bekijk al die stukjes en bedenk bij elk ervan welke rol ze in uw verhaal kunnen spelen. Bedenk ook dat u voor uw montage niet vastzit aan de volgorde waarin het

▲ 1. Elk programma heeft een storyboard waarop u uw scènes ordent.

materiaal geschoten is. U kunt het kerkje waar de trouwerij plaatsvindt dus best vóór de ceremonie monteren, ook al hebt u het pas later gefilmd. Bedenk ook dat u hetzelfde beeld zo nodig meer dan één keer kunt gebruiken; herhaling kan een krachtig hulpmiddel zijn. Hebt u de scènevolgorde vastgesteld, dan slaapt u ze in bijna alle programma's naar een **storyboard**; uw verhaal in ruwe vorm (*afbeelding 1*).

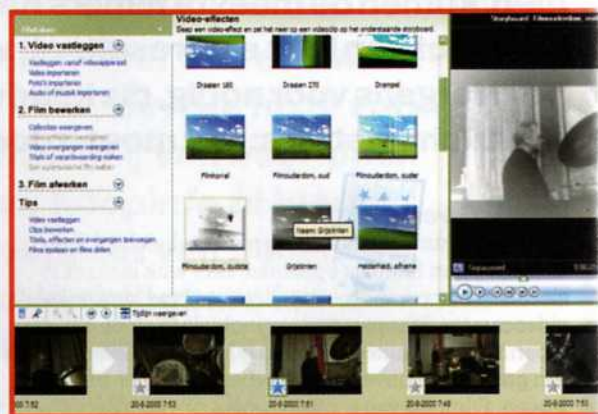
9 Houd scènes lang
Van veel de scènes waarin u voor uw programma het ruwe materiaal hebt geknipt, zult u vaststellen dat ze te lang zijn. U moet onderscheid maken tussen video's die u puur voor uzelf maakt en beeld dat u ook aan anderen wilt laten zien. Wilt u uw huwelijk nog eens terugzien dan is het voor uzelf leuk om de hele toespraak van de ambtenaar van de Burgerlijke Stand te hebben, voor vrienden en kennissen is het ronduit saai. Knip dus – zeker in langere scènes – naar hartenlust. Al die knipjes maken nieuwe scènes en ook die kunt u weer door elkaar gooien of hergebruiken.

10 Beeld en geluid scheiden
Wanneer in (delen van) uw film het originele geluid te horen is dan kunt u in veel videoprogramma's het geluid tijdens het knippen intact laten. U kunt dan dus beeldwisselingen toepassen terwijl het geluid doorloopt. Iets dergelijk zien we in tv-series vaak bij dialogen. Dit maakt een film minder statisch en daarmee interessanter om te zien.

Videosoftware

- Movie Maker van Microsoft maakt deel uit van Service Pack 2 van Windows XP en is geheel gratis. Hebt u hem nog niet dan kunt u hem downloaden op www.microsoft.com/netherlands/windowsxp/movie-maker/default.aspx. Het programma is zeer eenvoudig in gebruik maar heeft uiteraard aanzienlijk minder mogelijkheden dan commerciële videosoftware.
- Als thuisversie van het professionele Adobe Premiere Pro is Premiere Elements 3.0 een zeer degelijk en uitgebreid programma dat toch makkelijk in gebruik is. Snel resultaat in een scala aan videoformaten. Veel effecten, beeld-in-beeld en een uitstekende titelgenerator completeren het geheel. Prijs € 94,90 (www.adobe.nl).
- Wat minder professioneel maar wel zeer gebruiksvriendelijk en uitgebreid is Magix Video Deluxe 2007 (€ 59,90, site.magix.net/dutch/home/). De uitgebreidheid zit hem echter vooral in elementen waarvan we u nu juist hebben aangeraden te spaarzaam te gebruiken, dus veel toeters en bellen. Het programma heeft uitstekende mogelijkheden voor geluidsbewerking en automatische achtergrondmuziek.
- Dé naam voor videobewerking thuis is al sinds jaar en dag Pinnacle. Met zijn verschillende versies biedt Pinnacle Studio Titanium (vanaf € 59,- www.pinnacle.sys.com/PublicSite/du/Home/) de beste combinatie van mogelijkheden en gebruiksgemak. Groot voordeel van Pinnacle is bovendien de uitbreidbaarheid van de software met allerlei effecten, dvd-sjablonen, achtergrondmuziek, enzovoort. U kunt het programma dus laten meegroeien met uw behoeften.

11 Met effect
Uw videoprogramma bevat vaak speciale effecten om het beeld er getekend of geschilderd uit te laten zien. Zulke effecten zijn alleen in heel speciale gevallen interessant, bijvoorbeeld als u uw eigen videoclip maakt. Ook de mogelijkheid om beeld er heel oud uit te laten zien is alleen in uitzonderlijke gevallen bruikbaar. Denk bijvoorbeeld aan de al genoemde huwelijksvideo. Die kunt u laten beginnen met een ontmoeting van de twee geliefden in een grijs verleden. De nuttigste speciale effecten zijn 'slow motion' en 'high-speed'. Hiermee kunt u in uw film leuke accenten leggen en het dramatisch effect opvoeren (*afbeelding 2*).

▲ 2. U moet speciale effecten – zoals een oud gemaakt filmpje – alleen gebruiken als ze iets toevoegen aan uw verhaal.

12 Wilde overgangen
Staan uw scènes eenmaal in de juiste volgorde en in de juiste lengte op het storyboard, dan is de volgende stap meestal het aanbrengen van scèneovergangen. Hedendaagse videosoftware zit boordevol met de meest fantastische overgangen. In het algemeen is het geen goed idee hiervan gebruik te maken. Uw filmpje wordt al snel te druk en te kitscherig. Losse scènes die bij elkaar horen laat u het best gewoon zonder effect op elkaar volgen. U kunt eventueel het **cross-fade**-effect (overvloeien) gebruiken zodat het ene beeld langzaam in het volgende overgaat. Alleen tussen grote sprongen in het verhaal – denk aan opeenvolgende dagen van uw vakantie of de verschillende delen van een huwelijksvoltrekking – kunt u een zwaarder middel inzetten. Vaak is **in- en uitfaden** naar zwart het prettigste om naar te kijken. De meer wilde overgangen lenen zich eigenlijk alleen voor uw intro (zie punt 13) of het einde of wanneer ze het beeld extra kracht moeten verlenen.

13 Een goed begin
Uw film begint nu al aardig vorm te krijgen maar we vallen wel met de deur in huis. Series en films hebben een leader of intro. U kunt gewoon beginnen met een scherm met een titel maar u kunt ook een aantal hele korte snippertjes of zelfs stills uit uw materiaal knippen en die met leuke overgangen aan het begin zetten. Dat laatste geeft de kijker een idee van wat hem te wachten staat (*afbeelding 3*).

14 Tekst door beeld
Goed beeld spreekt voor zich maar omdat het geluid bij uw filmpje waarschijnlijk niet gewel-

Maak geen kitsche

dig is gaat u het wellicht later vervangen door of overstemmen met muziek. Om de kijker dan toch door uw verhaal heen te loodsen kunt u tussen grote scèneovergangen een titelpagina zetten. Titels door het beeld heen laten lopen werkt minder goed omdat de kijker (hopelijk) geboeid naar het verhaal zit te kijken.

15 Geen woord te veel
Gesproken commentaar bij de beelden kan zorgen voor een krachtiger verhaal maar dan moet u niet de bekende fout maken dat u de kijker vertelt wat hij al ziet (de kwaal van de slechtere sportcommentatoren). Het mag echter ook niet zo zijn dat uw commentaar niets met de beelden te maken heeft want dan krijgt de kijker geen van beiden mee. Uw commentaar – liefst vooraf uitgeschreven – moet een nuttige aanvulling zijn op het beeld.

16 Eerst proberen
Wilt u commentaar toevoegen en hebt u dat uitgeschreven dan moet u het eerst proeflezen bij het beeld wat u tot nu toe hebt. U kunt dan eventueel aantekeningen maken waar u welke tekst moet starten en controleren of teksten niet te lang zijn. Pas als alles goed is, spreekt u het commentaar rustig in.

17 Maestro, gezang
Videosoftware stelt u in de gelegenheid om achtergrondmuziek van cd of mp3 toe te voegen. Deze muziek moet natuurlijk wel bij het beeld passen en liefst iets toevoegen. Filmmakers kiezen vaak voor instrumentale muziek omdat ze daarmee goed een bepaalde sfeer kunnen oproepen zonder dat het al te veel afleidt. Filmt u een motorcross en monteert u met snelle beeldwisselingen dan kan een stukje heavy metal natuurlijk ook. Het hangt allemaal van het beeld af. Groot nadeel van cd of mp3 is dat de lengte van de muziek nooit pas bij de lengte van het beeld. U zult dus moeten kiezen op welk punt u de muziek er langzaam in- (infaden) en weer uit draait.

18 Maestro, muziek
De betere videoprogramma's hebben de mogelijkheid om zelf muziek te genereren. Nadeel is dat de keuze in stijlen dan beperkter is (al zijn er wel veel los verkrijgbaar). Het grote voordeel is echter dat het programma de muziek precies op maat maakt voor een scène, wat u een hoop werk scheelt. Dat maakt een professionele indruk, alsof de muziek speciaal voor uw

film werd gecomponeerd. Het is dan ook zeker de moeite waard om hiermee te experimenteren.

19 Eind goed, al goed
Geen film zonder aftiteling. Uw publiek wil weten wie dat moois heeft gemaakt. Uw software beschikt over een titelgenerator waarmee u op een egale achtergrond tekst kunt tonen maar ook over beeld heen. Midden in de film tekst in beeld hebben we bij punt 14 afgeraden, maar aan het eind werkt het juist goed. U houdt daarmee de aandacht van het publiek vast. Verkleind beeld en tekst daarnaast werkt het best; de twee bijten elkaar dan niet.

20 Opslaan en bestandsformaat
Uw project is klaar maar moet nog gepubliceerd worden. Omdat u uw materiaal in de hoogste kwaliteit hebt samengesteld kunt u op dit punt alle mogelijke publicatievormen kiezen. U kunt van het programma een supergecomprimeerd bestand laten maken om aan vrienden te mailen of op het web te zetten, maar u kunt ook een dvd maken. Bij dat laatste hoort natuurlijk een menu. Hier zijn de bij punt 12 genoemde grote scèneovergangen de voor de hand liggende sprongpunten (*afbeelding 4*).

▲ 4. Bewerk uw bronmateriaal in de hoogste kwaliteit en kies pas aan het eind voor de compressie van het eindproduct.

Dit alles klinkt misschien als een hele klus. Natuurlijk is het zo dat je een leuke film niet in een uurtje in elkaar knutselt maar moeilijk is het beslist niet. Er zijn zeer veel buitengewoon gemakkelijk te bedienen programma's (zie kader) die u bij het karwei helpen. Houdt u bij het maken van uw film rekening met ons overzicht van algemene principes dan is de beloning groot. U hebt dan namelijk veel langer en veel meer plezier van uw bewegend beeld dan wanneer u het ongemonteerd bekijkt. ■

Vaktaal

Uitgelicht en uitgelegd!

Close-up Camera-standpunt dat een onderwerp van dichtbij toont, dus alleen het gezicht of alleen de handen.

Crossfaden Het ene beeld langzaam laten overvloeien in het andere.

High speed Het versneld weergeven van beelden.

In- en uitfaden Het beeld langzaam laten opkomen vanuit zwart (of een andere kleur) en weer langzaam teruggaan naar die kleur.

Pannen De camera horizontaal bewegen.

Ruw Materiaal Ongemonteerde beelden.

Slow motion Het vertraagd weergeven van beelden.

Storyboard Schetsmatig overzicht van een film aan de hand van enkele losse plaatjes.

Uitsnede Hoe het onderwerp ten opzichte van de omgeving in beeld wordt gebracht, bijvoorbeeld close-up.

Zoomen Het onderwerp dichterbij halen door middel van de zoomfunctie (dus niet door er naar toe te gaan).

Voor meer informatie zie:
www.computeridee.nl

ge show van uw film, denk aan uw kijkerspubliek